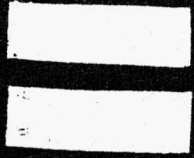
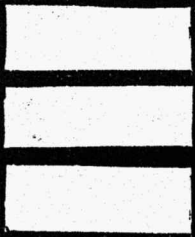

T T S

OFFICIAL
ATTORNEY

AJAKIRI

TARTU TÜTARLASTE GÜMNAASIUMI ÕPILAS- PERE HÄÄLEKANDJA

Nr. 5.

15. November 1930.

III aastakäik.

Väljaandja: Tartu tütarlaste gümnaasium. Pea- ja vastutav toimetaja: Aug. Raud; abi: E. Jaska. Tegev toimetaja: A. Hurt. Toimetuse liikmed: T. Linde, E. Madrats, L. Raba, M. Suits, V. Taadler. Talituse juhataja: V. Käppa. — Kaastööd võtavad vastu toimetuse liikmed igal ajal. — „T. T. G.“ ilmub iga kuu 1. ja 15. päeval, välja arvatud õppetöö vaheajad. Tellimishind: aastatellijaille 20 senti number, üksiknumbrite tellijaile à 25 senti.

Meie põgus päike.

Kui päike hallil ja udusel sügisel läheb meist kaugemale, siis otsime endile uusi päikesi. Otsime jah, sest ilma päikeseta me elada ei või. Ihkame ju niipalju valgust ja soojust, muidu ei saa olla. Kohe on ängistumine ja lämmastumine hinges ja kehas, kui ei ole päikest. Olgu see päike siis milline ta on, aga ta olgu ometi mingisugune päike. Kohe silmad loituvad särama, kui on päike. Elutuli hakkab lõõmama kogu olemuses.

O m a päikese poole suunduvad me kõigi pilgud. Üks päike olgu praegusel hetkel meil kõigil! See on meie kooli aastapäev, meie uusaasta! Armastame väga tööd, aga praegu armastame rohkem ilutsemist ja pidu. Heidame

tööriü enesest ja oleme pühapäeva-riideis. Kui koolisaal on helkjates tuledes ja rohelistes vanikutes, siis tahame ka meie olla tuledes ja vanikute lapsed. Tulekirjaga kirjutagu meie päike meie hinge ilu-, õnne- ja rõõmusõnad!

O m a päikese paistel ja soojusel tervitagem üksteist. Vastastikused õnnitlused tiivustagu meie õnnetunnet! Pöördugem o m a päikese poole ja ütlegem kooris: „Meie päike, kaota meie seast kõik arusaamatused ja valestimõistmised!“

Olgu tervitatud kogu meie pere o m a päikeses! Saagem ka ise helgeks ja valgeks kui päike!
Tartus, 15. XI 1930. J. Roos.

Oma koolile.

Elu on võitlus. Et üldse eksisteerida, selleks tuleb võita ettetulevad takistused. Ka Õpilaspere ülesandeks on kasvatada noori elu raskuste võitjaks. Soovin, et meie kool ka edas-

pidi, nagu see on sündinud seni, välja saadaks elujõulisi kodanikke ja et meie kooli tulevik oleks edu- ja võidurikas. H. Rehesaar.

Kooli aastapäevaks.

Üheteistkümnendat korda kogunevad T. T. G. õpetajad ja õpilased koolisaali aastapäeva pidama. Üheteistkümnendat korda tervitavad neid kõnetoolilt koolidirektor, lastevanemate esimees ja teised, kellele meie kooli käekäik südamel. Üheteistkümnendat korda heliseb siin ühislaul, kõlab kaunis muusika.

See päev on kooli pidupäev, kooli kõige tähtsam päev kogu õppeaastas. Sel päeval heidetakse pilk tagasi tehtud tööle, teine edasi eelseisvale tööle. Sel päeval säetakse üles kasvatele noortele ilusad juhtmõtted — igal aastal ikka uued ja õilsad, mis annavad ainet mõt-

lemiseks ja teostamiseks kogu aasta jaoks. Ei tumesta sel päeval õpilase meeli muremõtted, olgu siis vast sel hetkel, kui mälestatakse meie keskelt igavesesse rahusse läinud kaasvõitlejaid. See päev on rõõmupäevaks, pidupäevaks.

Üheteistkümnendat aastapäev pole küll tähtis juubelpäevana. Üheteistkümnendat aastapäev pole ka arvult kuigi kõrge aastapäevade reas. On ju meie kool noor — noorim Tartu koolidest. Ent lauldakse ju, et „noor olla on kevadet rinnas kanda“. Noorte päralt olevat tulevik. Noored olevat vanade lootus.

Ja nooruse tuld, energiat, tulevikutungi tun-

neme olevat eneses palju. Kes võiks öelda meie kohta, et oleme elanud oma aja läbi, oleme tar-
dunud traditsioonidesse, puistunud šablooni-
desse! Ja niikaua, kui tunneme veel tuleviku
vastu huvi, laulame elulaule, lehvitate võitlus-
lippu, otsime, ajame sihte ja püstitame kupit-

said, niikaua oleme mureta enda tuleviku pärast.

Teile, noore kooli üheteistkümnenda aasta-
päeva piduperemeestele ja külalistele, soovib
kõigest kõige paremat

„T. T. G.“ toimetus.

Tartus, 14. XI 1930.

VI lennule 5-aasta kohtamispäeva puhul.

Kallis VI lend!

On väga õilis teie poolt teostatud mõte —
tulla kokku ühe lennu vilistlasil teatud aastate
tagant oma emakooli ruumesse, et värskendada
mälestusi endisest kooliajast, et kõnelda ükstei-
sele oma vahepealseist elujuhtumest, et kõven-
dada sidemeid õpetajaspersonaaliga, et olla
jälle kord koolilaps koolis.

Teie olete selle õilsa kombe algatajad, teos-
tajad, kuna mõte sellest ei ole olnud ühelegi
lennule võõras: paljud on seda kavatsenud, ent
pole mitte teostanud. Olgu tervitatud see
komme! Jääb ainult soovida, et see komme
muutuks traditsiooniks.

Teie, VI lend — 1925. a. abituriendid, Va
ja Vb klass! Kool mäletab teid hea meelega.
Kool tervitab teid teie 5-aasta kohtamispäeval
kui vanu häid sõpru. Tarvis ainult kulgeda
mõttekäiguga ühes 1925. a.-ni, ja silmade ette
tõuseb see ülipai Va klass, kelle sarnast tuleb
harva ette. Tuleb meele Vb klass oma elu-
rõõmsusega ja tulise temperamendiga. Olite
üldiseloomult kontrastsed, ent see oli karastu-
seks neile, kes teid külastasid. Öeldakse küll,
et ühetaolisuses olevat ka ilu, kuid teisest kül-
jest — vaheldus värskendab. Kui olid puha-
nud Va klassis, siis tõttasid heameelega end
Vc klassi treenerima. Või jälle ümberpöördud
järjekorras. Vaheldus oli suurepärane. Ja see
kutsus 5-aastase vahemaa tagant meelepärastelt
kirkaid mälestusi esile. Kuidas tahaks välja
puistata neid elamusi ülimeelikult kui vallatu
koolipoiss, kes ise ka kaasa teinud kõik vaikuse
ja maruhetked! Oi mälestusi, kuis nad paista-
ja maru hetked! Oi mälestusi, kuis nad paista-
vad kaunitena mõne aja tagant! Eks sõltu pal-
jugi ainult distantist.

Kui teie nüüd otsite oma koduklasse, VI
lend — Va ja Vb klass, siis ei leia teie neid
teps mitte enam. Nad on kadunud, nagu ta-
haksid nad teiega mängida peidu-mängu. Ot-
sige, otsige, aga ei leia mitte. Va klassi ruum
on ehitatud näitelava-ruumiks, aga Vb klassi
ruum seal kõrgel pilvepiiril on muudetud era-
korteriks. Kuid trööstige end teadmise-
ga: miski maine pole jäädav maailmas, ainult mä-
lestused kestavad igavesti. Kes saab teie mõt-
tekujutusest, Va klass, hävitada seda väikest
nurgakest saali ja „pikk-koridori“ vahel, kuhu
pugesite, kui kell helises, ja istusite hiirvagu-
salt, nagu oleksite tahtnud surnuks vaikida
saalis tehtavat „gimnastika-müra“ ja koridorist

kostuvat jalaklõbinat! Kes saab teie mälestu-
sist, Vb klass, välja kiskuda seda päikesepaiste-
list kambrikest seal taeva lähedal, kuhu minekki
oli niisama kõver, kitsas ja vaevaline kui ju-
malariiki! Eks olnud see teie „kindel linn ja
varjupaik“, kuhu korralvuri silm puutus har-
va ja kuhu õpetajadki jõudsid suure hiline-
misega! Seal need lood loodi ja teod tehti, mis
jäädvustuvad alatiseks.

Polnud ju siis veel klasside rändsüsteemi ja
igauks soojendas oma kohta ainult oma sooju-
sega. Oli oma kreposteeritud koht, kuhu pist-
sid enda kui käe kindasse. Oli mugav ja ko-
dune. Olgu seegi teie mälestuste plussfakto-
riks. Kadunud on nüüd need õndsad ajad.
Eraomanduse mõiste ses suhtes on nüüd hävi-
nenud, valitseb kohtade-kommuuna, mida peab
moodne pedagoogika miskipärast eelistatava-
maks.

Ka pole õppeainete kirjud vihid enam need,
mis olid enne. On küll ainult viis ringi teinud
aastate-kerilaud, kuid juba keritakse seal tei-
siti korrutatud lõngu. Selle eestki on kannud
hoolt meie targad kooliolude ketrajad. Ent see
ärgu teid pangu kahetsema. Need lõngad, mida
teie kerisite, on teie mälestuses ikka kõige ke-
namad.

Meenugu teile veel moment, kui teid, Va ja
Vb, pandi mõlemaid kokku suurimasse ruumi
— meie kooli saali, igauks ise pinki. See oli
mõni nädal enne kooli lõpetamist. See oli siis,
kui prooviti teie küpsust ühise töö proovitules.
Kes enne seda küps ei olnud, see küpses sel
momendil kindlasti. Põhjakõrbemine hoiti hoo-
lega ära balderjani-õli allakallamise abil. Ja
kuis siis palged õhetasid päriselt vähkpunas-
tena! Ent möödus seegi suursündmus, ei kordu
enam, kuid mälestus sellest säilib.

Nii võiks meenutada momente momendi jä-
rele — õnnelikke ja õnnetuid, helgeid ja tuhme,
suuri ja väikesi. Kuid nende ridade kirjutajal
ei ole see otseseks ülesandeks, seda kõike soo-
ritab kokkutulnud Va ja Vb klass ise palju
paremini.

Mina vaid tunnen eneses taltsutamata ta-
het olla vaikseks, õnnelikuks kaasosaliseks-
kuulajaks, kui neid mälestusheideid hakatakse
korrutama kuldilõngaks — päevalinadest pool,
öötakkudest pool — kuldilõngaks lõpmata.

Tartus, 10. XI 1930.

Aug. Raud.

Õpilaste tervislikust seisukorrast.

Koolitöö nõuab õpilastelt suuri jõupingutusi ja ei jäta mõju avaldamata õpilase kehalise arenemisele. Kehalise arenemise kängu jäämine ja tervise rikked mõjustavad omakord vaimlist tööd, eeskätt õpilaste edasijõudmist koolis. „Terves kehas on terve vaim,“ ütleb vanasõna täie õigusega. Seepärast jälgibki kool hoolega iga õpilase tervislikku ja kehalist seisukorda.

Arstlikul läbivaatamisel on leitud, et meie kooli 527 õpilasest on rohkem kui pool (umb. 61%) hea toitumuse ja kehaehitusega, $\frac{1}{3}$ s. o. 37% on keskmise ja ainult 2%, s. o. 9 õpilast, terves koolis on halvasti toitumise ja kehaehitusega. Kõik need viimased, s. o. nõrga kehaehitusega õpilased, õpivad pea erandita alamates — esimestes ja teistes — klassides.

Edasi on leitud läbivaatamisel 39 õpilasel kõrgendatud kehasoojus: 37,50 — 38,40. Suuremal jaol neist õpilasist osutus palaviku põhjuseks kopsuhaigus või kopsunäärmete põletik — küllalt tähelepanuväärsed haigused nii lapse tervise kui ka tuleviku suhtes. Nende viimaste — tõsiselt haigete õpilaste — tervislik seisukord nõuab süstemaatilist ravimist eriarsti poolt ja raskematel juhtudel isegi koolitööst vabastamist, vähemalt ajutiselt kuni paranemiseni. Kõige halvemas tervislikus seisukorras on esimeste klasside õpilased, kuna vanemais klassides leidub ainult üksikuid haigeid, mis on ka arusaadav: nõrga tervisega sisseastunud õpilane on sageli sunnitud kooliskäimise katkestama ja koolist ära jääma tervislikel põhjustel või arsti nõuandel; paljud neist ei jõua edasi ka õppetöös edukalt ja jäävad kursust kordama. Kõige selle tagajärjel pääsvad vanemates klassidesse tervemad ja vaimselt kui ka kehaliselt tublimad õpilased.

Peale esimeste klasside on veel võrdlemisi palju nõrga tervisega õpilasi III-b klassis, IV-a ning IV-c klassis; kõige vähem haigeid leiti kõiges kolmes V klassis, III-a ja II-a klassis.

Teatava tunnistuse lapse korraliku arenemise suhtes annab ka kaaluivõtte: terve laps võtab kaalus järjekindlalt juure, kuna iga mahavõtmine kaalust annab tunnistust arenemise ja kasvamise kängujäämisest või organismi haigestumisest. Eriti tõsine on kaalus mahavõtmine, kui kontrollimine sünnib, nagu meie koolis, sügisel peale suvist puhkust ja kosumist.

Meie õpilastest on kaalust maha võtnud 54, s. o. umb. 10%, mis pole sugugi väike % ja mis annaks jällegi põhjust järelemõtlemiseks õpilaste tervise üle ja selle põhjuste kaalumiseks nii vanematele kui ka hooldajatele.

Teistest kehalistest vigadest osutus 72 õpilasel, s. o. 14%, selgroo kõverdused (skolioos). See viga tekib sageli juba varasemas lapseas — rinnalapse kätel kandmisest

või varasest katsest last istuma panna, kui tema luustik on veel pehme ja lihased nõrgad (nagu rinnalapsel enne kuut kuud). Ka pärastises koolieas võib saada laps selgroo kõverdusi. Selle põhjuseks võib olla näit. raskete raamatute või teiste raskuste kandmine alati ühes käes. Teiseks põhjuseks selgroo kõverduste tekkimisel koolieas on viltuistumine õppimisel ja kirjalikkude tööde tegemisel nii kodus kui ka koolitundides; eriti veel siis, kui laud ja pink pole ehitatud otstarbekohaselt, vastavalt lapse kasvule ja tervishoiu nõuetele. Sünnis iste peab olema nii kõrge, et lapse jalad ulatuvad maha ja toetuvad põrandale; seljatugi olgu S-moodi kõver ja pakkugu tuge seljale ka kirjutamise ajal; laud seisku otse ees, et küünarnukid toetuksid lauale.

Tekkinud selgrookõverdus kutsub esile rinnakorvi ebanormaalselt arengut, kopsude nõrgenemist, südame- ja teiste elundite rikkeid; küljeluude liikumine hingamisel on takistatud, kops saab vähe õhku ja jääb arenemata, mis omakord valmistab pinda tiisikusele ja teistele haigustele.

Parandada selgroo kõverdusi võivad ainult vastavad võimlemise harjutused. Võimlemine, mäng ja sport arendab lihaseid, kõvendab sidemeid ja luid, olles parim abinõu selgroo kõverduste kõrvaldamiseks kui ka selle rikke ärahoidmise ja tekkimise vastu. Siinkohal tahaksin rõhutada, et võimlemine on hädatarvilik nii poiss- kui ka tütarlastele: eriti koolilapse-eas, kus laps on sunnitud viibima 5—6 tundi kooliruumes ja koju tulles istub jällegi tundide kaupa raamatute taga, harjutab klaveril või nokitseb käsitöö kallal. Eriti selles eas peab pöörama rohkem tähelepanu nõrga areneva lapse kehalisele kasvatusle.

Rahva seas on küll levinud vaade, et poiss peab võimlema, sest ta läheb ju sõduriks. Miks aga tüdrukule on võimlemist tarvis, sellest ei saada aru; las' õpib tütarlaps parem midagi mõistlikumat — käsitööd või supikeetmist. Sellist arvamist on omandanud kahjuks ka paljud õpilased ja lastevanemad ja sellest on tingitud püüe ära kasutada kõiksuguseid abinõusid, et saada võimlemisest vabaks. Kuid see on vaid seisukoht, ja need, kes nii arvavad ja talitavad, patustavad väga just tütarlaste tervise ja tuleviku vastu. Tütarlastel seisab ees elus raske ja vastutav ülesanne — emakssaamine ja lastesünnitamine. Kerge ja normaalne sünnituskäik nõuab aga tugevaid kõhulihaseid. Seda arendab võimlemine ja vastavad harjutused; eriti on see tähtis vaimutöö tegijaile, nagu seda on ka keskkooli õpilased, kes kehalise töö abil ei saa oma lihaseid arendada ja muuta tugevamaks. Sellepärast on tarvis võimelda ka tütarlastel. Võimlemine arendab nende keha

tuleviku ülesannetele, kõrvaldab ja parandab keha vigu, teeb keha painduvamaks, tugevamaks, ilusamaks.

Veel edasi selgus õpilaste läbivaatamisel, et paljud õpilastest on kahvatuna ja limanahajumega. Ainult $\frac{1}{4}$ õpilastest omavad prisket, värsket näo- ja limanahavärvi, mis tunnistab head tervist; ülejäänud $\frac{3}{4}$ omavad keskmist või isegi kahvatut jumet, mis on tekkinud suuremast või väiksemast verevaesusest. Ambulantsi külastajatest haigetest õpilastest moodustab suurema enamuse verevaesed lapsed, kes kaebavad peavalude, pea ringikäimise, üliväsimuse, isupuuduse ja teiste sääraste nähete üle. Üliväsimuse põhjuseks on ülekoormatus vaimse tööga. Vaimutöö väsitab peaju, tekitades rakkudes mürgiseid ollusi; mürkide eemaldamiseks ja koosseisu uuendamiseks on tarvilik puhkus töovaheajade ja une näol. Õpilased aga puhkavad ja magavad liiga vähe. Heitnud magama kella 23—24 öösi ja tõusnud kella 6—7 hommikul, magavad nad ainult 6—7 tundi, mis ei rahulda isegi täiskasvanud inimest. Mida noorem on laps, seda suurem on ta une tarvidus: 10—14-aastane laps peaks magama vähemalt 10—11 tundi, 14—18-aastane vähemalt $8\frac{1}{2}$ — $9\frac{1}{2}$ tundi. Koolitöö aga ja kodused olud ei võimalda seda

alati ja seetõttu võib paljude laste üliväsimust ja verevaesust kirjutada lühikese une arvele. Eriti kosutav on õhtune uni ja seepärast peaksid heitma magama nooremad keskkooli õpilased hiljemalt kell 21—22, vanemad aga vähemalt 21.30—22 õhtul, et hommikul tõusta värskena ja väljapuhanuna.

Teiseks verevaesuse põhjuseks on sageli puudulik toitmine. Suur osa õpilastest tulevad kooli söömata, ka võileiba ei võeta kaasa; aetakse läbi söömata kuni lõunani. Nii siis kella 18—19 õhtul kuni kella 14—15-ni teisel päeval elatakse söömata ja tehakse seejuures veel intensiivset tööd. Elatakse nii öelda organismi enese kulul ja pumbatakse välja kehast viimsed tagavarad. On arusaadav, et see kutsub esile peavalu, verevaesust, üliväsimust. Lapsed peavad hommikul sööma ja võileiba peab ka kaasa võtma. Koolis oleks soovitatav juua võileiva kõrval piima ja mitte vett või teed: tee kõljab nagu vesigi ainult janu kustutamiseks, kuna piim on suure toiduväärtusega. Juba looduse poolt on määratud piim kasvavale organismile ja sisaldab sellepärast kõik kasvamiseks tarvisminevaid ollusi. Eriti nõrkadele ja verevaestele lastele on see väga soovitatav.

Dr. O. Madisson.

Talveööl.

Talveööl särava lume valgel
Kõnnin ükski ma pikka teed.
Hingeõhk härmaks mul muutub palgel,
Ajud punuvad mõtteist keed.
Härmatand palged...
Kuulen, kuis raskusest ägab puugi —
Koormat palju on kanda tal.
Vaatan, kuis valguses kumab kuugi,
Vaim käib otsides õnnera'al.
Kumaval valgel...
Millest küll lohutust otsib loodus
Külmal, pakasel talvekuul?
Küllap ehk ilus ja veenvalt soodus
Olla võiks härmatanud puul
Tähtede valgel...

Karmemaks muutuvad aga tuuled,
Helbed kuhjuvad tuhkjäl teel.
Kurblikult kaebavad loodushuuled —
Külmand maapinnas elu on veel.
Kaebavad huuled...
Rutusti vanake eemal kõnnib.
Habe härmas tal, mõtteis meel.
Rühkima maapealne elu sunnib,
Kuni ükskord ehk vaikib keel,
Tarduivad huuled...
Talveööl särava lume valgel.
Kõnnin ükski ma pikal teel.
Leian siis külmanud pisara palgel —
Pole lahkunud elu veel,
Halavad huuled...

Tuu-Taa.

On kyllalt!

Ju päevi, öid ma veetnud ootusen.
Ja päevi, öid ma vaiksen lootusen
taas hõõgund olen...
Jaa — päevi, öid ju synnist alaten...
Kuid nyyd — mistarvis ootan, loodan veel?!
Kas kyllalt pole, kui on halvat meel
ja möte puistunud ning pettumusest räägib keel?!
Kas kyllalt pole, et ka hingeleegi pyhama
sull' ohvrituleks syydand olen? Tunde suurema
sull' ohverdanud ma?! — Oo Issand, halasta!
Ju kyllalt päevi valulisi, öid syngemaid
mull' pääle pannud sa. Nyyd lõpeta!
Sest olen ju vaid inime, kel lõpeb kannatus
ning kes su keerulisi teid ei iial mõista saa!

A. H.

SÜGISANDED.

JUTA OTSASON.

Mõningaid statistilisi andmeid T. T. G. õpilaste kohta 1929./30. õ.-a.

(Sulgudesse on võrdluseks kõrvutatud 1928./29. õ.-a. andmed.)

Õpilaste arv: 1) õppeaasta alul: 533 (563); 2) lahkus õ.-a. kestel: 45 (44); 3) tuli juure: 17 (20); 4) õppeaasta lõpul õpilasi: 505 (544); seega oli õpilaste arv üldiselt väiksem kui eelmisel aastal.

Puudumine ja hiljaksjäämine. Puudumise tundide üldarv: 24019 (25934); teeb iga õpilase kohta 46 tundi (47 tundi); seega puudumine vähe väiksem kui eelmisel aastal. Sugugi ei puudunud 73 õp. (63) õp.); nende %: 14 (11,2); ka selles punktis paremus, võrreldes eelmise aastaga. Hiljaksjäämisi oli 368 (368); võrdub eelm. aastale. Hiljaks ei jäänud 358 (358) õp.; nende %: 69 (65); ka siin väike paremus 1929./30. õ.-a. kasuks.

Puudumise tunde arvult kõige rohkem III-a kl. — 2730, V-c kl. — 2106, I-a kl. 2025; kõige vähem puud. tunde III-c kl. — 1065. Kõige rohkem puudunud tunde ühe õpil. kohta: III-a kl. — 78, V-a kl. — 58,7, V-c kl. — 58,5; kõige vähem III-c kl. 31,3. Sugugi puudunute arv oli kõige suurem: II-a kl. ja III-a kl. — 11, I-b ja III-c kl. — 7; kõige väiksem: V-b kl. — 1. Protsendilt kõige vähem hiljaksjääjaid oli II-b kl. — 2%; kõige rohkem I-c ja V-b kl. — 56%.

Edasijõudmine. Üle viidud järgmisesse klassi: 317 (371); % kõigist õpilastist: 62,8 (68,2); võrreldes eelmise aastaga — tagurpidi-minek. Järeleksameid said 101 (119); nende %: 20 (21,9); väike edu. Jäi teiseks aastaks klassi: 85 (54); nende %: 16,8 (9,9); suur tagurpidi-minek, võrreldes eelmise aastaga. Ühtki nõrka ei olnud 317 õp. (368); nende %: 62,8 (67,6); tagurpidi-

minek. Üks nõrk oli 91 õp. (115 õp.); nende %: 91 (115); edu. Kaks nõrka oli 41 (20); nende %: 8,1 (3,7); tunduv tagurpidi-minek. Kolm ja rohkem nõrku oli 56 õp. (35 õp.); nende %: 11,1 (6,6); tagurpidi-minek. Nõrku numbraid üldse: 405 (295); õpilase kohta: 0,8 (0,54); üldiselt nõrkade numbrite suhtes suund pahemusele. Cum lauded (kõik head): 21 (22); % õpilaste üldarvust 4 (4); võrdub eelm. aastale. Cum laude'd olid: I-a kl. — Ella Pärna ja Hilja Tõnisson; I-b kl.: Maie Kimmel; II-a kl.: Maimu Epler, Aliide Kaal; II-b kl.: Meida Abram, Leida Päärend; II-c kl.: Gerda Virks; III-a kl.: Hele Lüüs; III-b kl.: Virve Märtin; IV-a kl.: Amanda Vahtrik; IV-b kl.: Linda Anso, Linda Kutsar, Elisabet Rammul, Elga Tammemägi; V-a kl.: Ida Adamson, Gerda Kink, Margarete Torim; V-b kl.: Leida Tekkel, Hilda Toom; V-c kl.: Linda Peck.

Üleviidute % kõige suurem: IV-a — 84, V-c — 77,8, V-b — 76; kõige väiksem: I-c — 44. Järeleksamite % kõige suurem: III-b — 30,6, I-a — 29, I-b — 31,7; kõige väiksem IV-a — 4. Teiseks aastaks jääjate % kõige suurem: I-c 35, II-b — 26,3, II-c — 24,2; kõige väiksem: V-b — 0. Kõige rohkem nõrku numbraid õpil. kohta: I-c — 1,7, I-a — 1,2, II-c ja IV-c — 1; kõige vähem: V-b—0,24. Õpilaste %, kel kõik nrid head, kõige suurem: IV-b — 14, kõige väiksem: I-c, II-c ja IV-c — 0.

Ülespidamine: hea 498 (539); nende % 98,6 (99); rahuldav 9 (5); nende %: 1,4 (1). Ülespidamise number on 3-me peale alandatud I-c kl. 5 õp.

Müts, mis pilvis kulla järel käis.

1.

Henn lamas Rõugasmäel suure kivi taga ja vaatas alla. Siit võis ta täpselt näha talu, mis asetses otse mäejalal.

Oli veel varajane hommik. Päike, vast tõusnud, mängles nüüd talu aknaruudel, et need aina helkisid ja sädelesid; ka tungisid päikesekiired vallatud otse sisse majaksest, mis oli avari nagu tohtu koobas. Tundus otse metalliklirinat, kui läbisid õhu ja pistisid sisse oma kuldsed sõrmed, need üleannetud, mustavasse ukseavausse.

Hennu see põrmugi ei huvitanud. Ta lükkas oma mütsi õige taha kuklasse, katkus mõned rohukõrred, näris nende otsi, et siis põlglikult neid välja sülitada. Seal kõndis aeglaselt üks sipelgas. Henn asetas ta teele oma pruuni sõrme, mida ilustas kaunis suur soolatüügas ja mille küüs oli nii imemust. Sipelgas ronis sest üle. Henn asetas sõrme jälle ette, ja kui loomake nüüd endale teise tee valis, hakkas poiss uuesti alla talu poole piiluma.

Kedagi polnud näha. Vahelduseks Henn nüüd katsus, kas tal kuidagi ei õnnestu visata jalgu üles, kohe päris kuklasse. Pikapeale tüdines sellestki ja leidis, et Ants võiks ometi juba ükskord nina vaiba alt välja pista, enne kui piisike Juss oma uinakust ärkab.

Uuesti vaatas Henn alla. Raputas pääd:

„Mitte midagi!“ All õues jalutas vaid kanu kaagutades ja siblides. Kukk seisis redelil ja pilgutatas päikesele silmi. Pääsukesed läbistasid päikeseküllast, terrassinist, metalläikelist õhku ja ülal aidakatusel vadistasid varblased, kuna korstnast tõusis uduõrna suitsuvinet aiva kõrgemale ja kõrgemale. Kõik oli nii vaikne ja unine. Kass, kes oli hiilunud õues sekeldavaid kanu, surus end ligi maad — nii madalale, et näis valge tohikuna, mis jäetud hooletult vedelema. Temagi ei viitsinud enam tõusta, keeras kord üht, kord teist külge päikese käes, viskas redelil istuvale kukele salakavala pilgu, millele punahari vastas hoiatava „tok-kooksiga“, ja sirutas end siis rahulikult ja mõnusal päikeses.

Ühtki inimest polnud liikumas. Olid vist kõik läinud tööle heinamaale.

Viimaks ometi astus Ants ukسلävele. Äigas korra käega üle oma tuhka juuksetuka, pilgutatas uniseid silmi, haigutas, seadis käe päikesevarjuks ja vaatas üles.

Ei — seal nüüd küll veel polnud kedagi, vaid hall suitsuriba venis Rõugasmäe tagant. See kindlasti tuli moonamajast. Nuusutas, arvas tundvat isegi kohvilõhna. „No, muidugi...“

Aga Antsu mõte jäigi poolikuks. Ta hüüdis: „Alloo, Enn!“

Ei ühtki vastust. Henn kindlasti veel pol-

(11,6%), III-a ja III-c — 1 õp. (3%), IV-b — 2 õp. (7%).

Kord hea 435 õp. (47,6); nende %: 86,1 (87,5); kord rahuldav 69 õp. (61 õp.); nende %: 43,7 (11,4); kord halb 3 õp. (5 õp.); nende %: 0,6 (1,1). Üldse ülespidamises ja korras halvenemine, võrreldes eelm. aastaga.

Kord hea V kl-des 100%. Kord halb I-b — 1 õp. (2,4%), I-c — 1 õp. (2,3%) ja IV-b — 1 õp. (3,4%).

Märkuste üldarv: 290 (214); märkusi tehtud 186 õp. (209 õp.); nende %: 36,8 (38,5); märkusi polnud 338 õp. (331 õp.); nende %: 66,9 (60,8). Märkuste suhtes parandamine, võrreldes eelm. a-ga.

Märkusi tehti kõige rohkem III-b kl. — 63, II-c ja III-a — 38; kõige vähem: V-c — 0; protsendilt kõige rohkem: III-b — 72,2; II-c — 66,6, III-a — 50. Õpilaste %, kellele märkusi pole tehtud: V-c — 100, II-a — 94, I-b — 85,3.

Pilk käesoleva õppeaasta esimesele veerandile.

Koolis õpib käesoleva aasta I veerandil 527 õpilast; üksikute klasside järgi: Ia kl. — 50 õp., Ib kl. — 50 õp., Ic kl. — 50 õp., IIa kl. — 33 õp., IIb kl. — 39 õp., IIc kl. — 29 õp., IIIa kl. — 29 õp., IIIb kl. — 36 õp., IIIc kl. — 33 õp., IVa kl. — 37 õp., IVb kl. — 37 õp., IVc kl. — 30 õp., Va kl. 23 õp., Vb kl. — 29 õp., Vc kl. — 23 õp. Kõige suuremad õpilaste arvult on I klassid, kõige väiksemad Va ja Vc klassid.

Kooli elus käesoleva veerandaasta jooksul eriliselt ei juhtunud, mis oleks mainimise väärt.

Edasijõudmine on veidi parem kui eelmisel aastal.

Kui seada klassid ritta alamast kõrgemani, siis saame järgmise ülevaate:

Klassid.	Õpil. arv.	Head (4)	Rahuld. (3)	Vaevalt rah. (3-)	Nõrgad (2 ja 2+)	Nõrkade arv õpil. kohta.
Ia:	50	170	286	62	63	1,26
Ib:	50	121	286	72	67	1,3
Ic:	50	129	276	100	87	1,74
IIa:	33	126	129	60	56	1,70
IIb:	39	132	197	94	43	1,102
IIc:	29	98	84	52	32	1,103
IIIa:	29	123	201	32	10	0,34
IIIb:	36	83	278	67	54	1,5
IIIc:	33	146	251	54	35	1,06
IVa:	34	127	215	39	27	0,8
IVb:	37	143	235	44	32	0,9
IVc:	30	166	170	25	21	0,70
Va:	23	144	130	27	8	0,39
Vb:	29	259	140	33	19	0,6
Vc:	23	117	149	34	10	0,4

Edasijõudmine paremalt halvemaile, otsustades nõrku otsusi, oleksid klasside järgi nii: Va, IIIa, Vc, Vb, IVc, IVa, IVb, IIIc, IIb, IIc, Ia, Ib, IIIb, IIa, Ic.

Seega ei ole öeldud, et jõulunumbrite saamisel klasside järjekord jääks niisamasuguseks. Kahtlemata tuleb järjekorras tunduvalt muudatusi, sest paljud klassid on töötuse andnud, et nad viimastelt kohtadelt endid ettepoole katsuvad nihutada. Ärgu saagu ka esimesed viimasteks.

nud söönud oma hommikusööki. Ants siis juba ootab! Toppis käed sügavale taskutesse ja tahtis ümber pöörda. Ent sääl äkki kajas: „Alloo, Ants!“

Ants seisatus: „Jajah, Enn!“

Nüüd asus Hennusse elu. Kargas kärvesti püsti, veeretis ja kukerpallitas end mäenõlvakut pidi alla. Viimaks siis jõudiski oma sõbra juurde.

2.

Henn oli moonamajast ja Ants talust. Head sõbrad olid nad ja pea kogu päev võis neid leida teineteise seltsis. See polnud ju imegi: kogu ümbruskonnas ei leidunud nii nupukaid poisse kui nemad. Neil oli veski ja saekoda; need käisidki, kui oli küllaldaselt vett ojakeses; ja siis oli Henn mölder ja Ants üleminspektor saekojas. Inspektor oli uhke, vaatas läbi traatprilli ja ajuti võttis välja oma kella — saapamäärde karbi, millel oli väike triks küljes.

Kui oli aga ojas õige palju vett, siis tegid nad sellele tõkke, ja pärast, kui vesi kiiremalt voolas, parvetasid nad palke. Siis olid neil juba teised nimed: Ants oli puusepp Peterson ja Henn inspektor Vesipüks. (Viimane oli omandanud selle nime sest ajast, millal ta kord oli kukkunud istukili oja.)

Kui ojas vett polnud, siis harrastasid nad põllutööd. Neil oli talu ja saun, veiseid ja lambaid ja ka üks karjakoer. Ümmarad kivid kujutasid lehma, ja suurim neist, mis oli nii päratu ilus ja hiilgav, suure punase laiguga, oli sönn Pollak. Lammasteks olid kuusekäbid, ja kum-

maline väike juurikas, mille oli sulane neile lõiganud, pidi olema karjakoer Londu, kes kord isegi karuga oli võidelnud, huntidest rääkimata. Neid oli ta kümnete kaupa maha murdnud ja otsekohe ka ära söönud.

Poisid omasid ka vibu, millega nad jahil käisid, ja nooled, mis nii ebatavaliselt kõrgele võisid lennata, et parim neist isegi kord ühe pilveni oli jõudnud ja sinna üles kinni jäänud. Nad leidsid ta alles tubli aja hiljem juhuslikult rohust, kui kord vihma oli sadanud. Ja siis jutustas neile sulane, et küllap ta ühes vihmaga alla tuli; vaadaku aga hoolikalt järele, kas ta küljes mitte kulda ei leidu, sest pilved olevat pealt kõik puha kullatud. Aga noolemaid oli nii sile, et ta külge midagi polnud püsima jäänud; kui nad ta üle tõrvasid, ei lennanud ta enam nii kõrgele.

Viimasel ajal olid Henn ja Ants ümber kolunud. Vesi ja saekoda seisid üksi ja Londu pidi ise hoolitsema loomade eest. Oli küllaltki eba-meeldiv, et Jussi ikka nendega ühes tahtis olla; see polnud teps ei puusepp Petersoni ega inspektor Vesipüksi maitse järele — alati poisid järele valvata. Polnud siiski midagi parata: ta tuli ikka, kui teadis, kus teised viibisid. Aga nüüd olid nad kavala mõtte välja haudunud: ära jooksevad tema eest. Tõusevad õige vara üles ja kaovad.

Hakkasid jooksuma ja pidid juba kaduma aidanurga taha, kui äkki kostus alt metsik vihkisa. Poisid silmitsesid teineteist kohkunult. „Jussi,“ libises mõlemate suust. Nüüd polnud enam midagi päästa. Poisid istusid rahulikult

T. T. G. Õpilaspere esinduse koosolek 28. okt. kell 16.

Osa võtsid 28 esindusliiget. Koosolekul viibis ka hr. dir. J. Roos.

Päevakorras: 1) avamine, 2) eelmiste protokollide kinnitamine, 3) valitsuse kinnitamine, 4) ringide eelarvete kinnitamine ja 5) kohalalgatatud küsimused.

Koosoleku avab juhataja abi L. Koni ja loeb päevakorra ette, mis muutmata vastu võetakse.

Seejärel kinnitatakse kaks eelmist protokollit.

Õpilaspere vanema H. Rehesaar'e poolt esitatud kandidaadid valitsuse kohale kinnitatakse, nimelt: kirjanduskultuuri juhiks Hilja Juudas (IV-c), laekuriks Salme Kuulberg (V-a), korraldajaks Aime Paldrock (V-c), ringide juhiks Hele Lüüs (IV-a) ja kirjatimetajaks L. Päärend (III-b).

Üldharidustöö juhi kohale esitatud kandidaat L. Roose (V-b) peab lahkuma esinduse juhataja kohalt Õpilaspere põhiseaduse § 21 märkuse põhjal.

Järgmisena kinnitatakse ringide eelarved ja määratakse igale ringile Õpilasp. toetust 15 kr.

Läbirääkimiste all küsib Õpilaspere vanem H. Rehesaar, kuidas vaatavat esindus selle pääle, kui korraldada keskkoolide-vaheline „Vene-õhtu“. Esindus on ettepanekuga nõus.

Et rohkem sõnasoovijaid ei ole, lõpeb koosolek kell 16.30.

T. T. G. Õpilaspere esinduse koosolek reedel 7. nov. kell 17.

Osa võtsid 20 esindusliiget.

Päevakorras oli: 1) avamine, 2) eelmise koosoleku protokollit kinnitamine, 3) valitsuse deklaratsioon, 4) lugemislaua korrapidajate kinnitamine ja 5) läbirääkimisi.

Koosoleku avas esinduse juhataja N. Ratasep, misjärele kinnitatakse eelmise koosoleku protokollit.

Õpilasp. vanem H. Rehesaar kannab ette valitsuse deklaratsiooni. Et mingisuguseid küsimusi ega seletusi deklaratsiooni kohta ei ole, siis kinnitatakse see ühelhäälel.

Järgnevalt kinnitatakse lugemislaua korrapidajad täies koosseisus, välja arvatud IIC klassi õpilane Truus.

Läbirääkimiste all tõstab E. Kuulberg küsimuse üles avada uuesti kooli kooperatiiv. Otsustatakse kooperatiivi korraldus jätta valitsuse hoolde.

Teiseks küsib esinduse juhataja N. R., kas on uurimiskomisjon juba samme astunud selleks, et üles leida neid õpilasi, kes määrivad mustal tahvilil kuulutusi, ja kuidas on lugu korrapidajate märkidega. Tehakse ettepanek anda märkide valmistamine Kunstiringi kätte.

T. Linde teatab esindusele, et III-te klasside seas olevat „käärimine“ lahti, miks neid on määratud aastap. peol esimesele õhtule. Talle vastatakse, et see määramine kuuluvat pedagoogika-nõukogu kompetentsi.

H. Rehesaar palub, et esinduse liikmed, kes on puudunud koosolekuist, esitaksid järgmisel koosolekul puudumise põhjused. — Koosolek lõpeb kell 16.40.

murule, ja juba tuli Jussi tänitades ümber nurga. Henn ja Ants lamasid ükskõiksete nägudega ja vahtisid taevast, kust mõned üksikud pilverünkad aeglaselt üle venisid. Jussi vaatles neid kahtlase näoga, nende rahu näis talle imelikuna. Siis istus aga ka nende juure.

Tükk aega nad vaikisid, siis sõnas Ants: „Kuule Jussi-poiss, sõidame õige laadele.“

„Ja-a!“ Jussi silmad löid särama, see talle juba meeldis.

„Sina, Jussi, akkad pääle.“

„Ei,“ oli Jussi veendunud, „sa muudkui tahad mind narrida; akka sina!“

„No eks ma's või kah! Mul olli üits nuur obene.“

Jussi kordas: „Mul olli üits nuur obene.“

„Minu oma kasvi suures.“

„Minu oma kasvi kah suures,“ arutas pisike Jussi veidi laulval häälel ja noogutas peaga takti juure.

„Siss ma reise Tartu laadele.“

„Siss ma reise Tartu laadele,“ kordas ka Jussi.

„Sääl ma näi ütte miist, kel olli karu.“

„Sääl ma näi kah ütte miist, kel kah olli suur karu.“

„Ma vahetasi oma obese selle karu vasta ärä.“

„Ma ka!“

„Siss ma näi, et minu karu võtse sinu oma ja sei ta ärä.“

Jussi tegi alul pika näo, siis aga sai vihaseks: „Sa nõogid, Ants, sina akkasid enne pääle

ja selleperäst tulligi nii välla, et sinu karu minu oma ärä sei.“

Jussil olid juba pisarad silmis. „Akkame siss uvvesti otsast pääle, küll sa's näed, et minu karu süüb sinu karu ärä!“

„Kos ta enämb süüb, ta isi joba ammu süüdü, kohe sabaotsagi pole järel,“ naeris Ants, ja Henn rõhutas: „Tõsi-õigel!“

„Äh-äh, äh, sinu oma süüdi! Ää-h!“

„Ei, sinu oma,“ oli Ants järeleandmatu.

„Ää-ä, ema-a! Ta ütleb, ää-h, et tema oma minu oma ärä sei!“

Jussi tormas mäest alla tuppa, et teatada emale taevanikisendavat ülekohtu, mis talle on tehtud, ja unustas täiesti, et tal kavatsus oli olnud poisse silmas pidada.

Nüüd pilgutas Ants Hennule tähendusrikkalt silmi. „Om ta nüid sul ütten?“

„Om,“ vastas Henn veenvalt ja patsutas paremale pluusihõlmale, mis oli imelikult tüse.

Ants noogutas hääkskiitvalt pead, siis oli ju kõik parimas korras.

Moonatalu põõningult olid poisid leidnud kotikese püssirohtu, mis sinna vist sõjaajast oli jäänud, kui sõdurid öömajal olid olnud. Selle olid poisid siis omaks tunnistanud ja ta salaja ära toonud, selle „viienaalalise“, nagu nad ise seda nimetasid. Isa ei tohtinud sest midagi teada, oleks ju siis poistel sellise mänguasja mõiste tagumikul õige tunduvalt selgitatud.

(Järgneb.)

T—d.

A. RABA.

SEENILE.

Keelenurk.

Uusi sõnu.

Alljärgnevas esitatakse jälle kimbuke uusi sõnu, mis on osalt soome keelest laenatud (s), osalt kunstlikult loodud (k). Yle poole on neist juba tarvitust leidnud kirjanike poolt, kuna muud on seni esinend vaid puht-keeleuenduslikus kirjanduses.

pädev (-a) k — asjatundlik, kompetentne; sellest ka **pädevus** — asjatundlikkus, kompetents; näiteid: „ta ei ole pädev selle asja üle otsustama; — ta oli kysimust käsitelnud täielise pädevusega“.

raev (-u) s — pöörane viha, vihamäratsus; tuletised: **raevukas** — vihast pöörane, märatsev; **raevutsema** — pööraselt vihane olema, vihast märatsema; näit.: „teda valdas äkki kange raevuhoog; — raevukalt jooksis ta edastagasi; — ta otse raevutses vihast“.

„Raev“ ja „pädev“ esinevad ka „Õigekeelsuse sõnaraamatus“.

range k — vali, karm, nõudlik; „range karistus; — vange koheldi rangesti; — range distsipliin; — range talv; — range stiil (muusikas).“

reibas (reipa) s — elav, vahva, elurõõmus, terve, ärgas; „reibas poiss; — nad sammusid reipasti edasi; — pärast magamist oli ta jälle reibas“.

rotk (-u) s — mäelõhe: „sõja ajal olid mägestiku-elanikud koobastesse ja rotkudesse varjule põgenend“.

räige s — ere, liiga silmatorkav, karjuv (värv): „räiged värvid; — räiged puudused“.

ränstuma s — repetama, lagunema (vanadusest): „ränstund maja; — koogu see ehitis osutas suurt ränstumust“.

ryyv (-a) k — tuleriit: „keskajal põletati nõidu ryyvadel“.

selmet k — selle asemel et: „selmet tarmukalt (energiliselt) toimida, viitis ta aja loiu kõhelemisega“; „selmet“ on näide sellest, kuidas kokkuliitumise ja yhte-sulamise abil võib moodustada uusi sõnu: „sel(le) (ase-) m(el) et“. Seesugust yhte-sulatamist on juhtund ka rahva-keeles.

suvatsema s — lahke, armuline olema: „oleme õnnelikud, kui suvatsete väisata (kylastada) meie malbet (vähendudlikku) kodu“.

taunima k — hukka mõistma: „säärane teguvis on kõigiti taunitav; — roimar tauniti surma“. Sellest nimisõna **tauning (-u)** — hukkamõistmine.

turm (-a) s — hukatus, surm: „ta hulljuljus sai talle turmaks“. Tuletis **turmama** — hukkama, hukka saatma, hävitama: „sellega turmas ta süütuma elu“.

uje (ujeda) s(k) — arglik, kartlik (saksa „schüch-tern“): „see laps on väga uje võõraste juuresolekul; uje-duse pärast ei saanud ta vabalt kõnelda“.

ulm (ulma) k — unenägu: „ta nägi ilusaid ulmi“. Huvitav on märkida, et alles mitu aastat pärast ulma loomist leiti, et samakõlaline sõna leidub ka araabia keeles just samas tähenduses.

Joh. Aavik.

Neistsinaseist lahkunuist.

(VII lennu järg — 1926. õ. a-st)

Margareete Taalman — väike, järserik tüdruk, veidi rapakas ja poleerita; blond. Tegeles päris kõvasti nii klassis kui kooli-ringides. Öppis rahuldavalt, eriti lõppklasses. — Elas pärast kooli lõpetamist Soomes; praegu jälle näha Tartus, kus kuuldavasti askeldavat kuskil soome keele kursustel õpetajana. On sirgunud pikemaks, kuid olemuselt tuletab tublisti meele endist kooliplikat Taalman'it (koolis oli küll Dalman).

Magda Teder — see Magda Teder, Henny Tedre õde, Õnne tänavast. Kuidas sest Magdast nüüd kirjutada? Kas on tarvis mainida ta eesti tõuverelt nii omast šatäänjuust või parajas proportsioonis, ennem tüsedat kui saledat joont tõlgitsevat kehakuju või näilist rahulikkust, tasakaalu, asjalikkust ja enesedistsipliini? Sellest kõigest võiks ju kõnelda, kuid — olgu peale, jäägu see. Parema meelega teen juttu Magda Tedre füüsilisest ja vaimsest füsiognoomiast, mis olid õige tunduvalt kooskõlalised. Ta füüsiline pale võis olla vahel surmtõsine, vahel koguni tigiduse-kurdudes; kui mitte seda, siis eneseteadlikult irooniseeriv, nunnalikult, askeetlikult trotsiv-püha, nii et ärgu mingi elu vallatuselaps ligigi. Sealjuures võis see pale muutuda humoorikalt heasoovlikuks, lahkeks, armsaks, paitavalt pehmeks — ja niisuguseks ilma mingisuguse valskuse nüansita. Sedasama avaldas ka ta vaimne pale. Kord näis M. Teder olevat mingi vooruse preestritar à la Helmi Mäelo IX naiskongressilt, sündinud selleks, et hukka mõista kõike inetust, kurjust, inimolevuse maisi nõrkusi ja lõbususi, et kuulutada veendumuslikult kas või märtrisurmani elu suuri tõdesid, maailma olemasolu tõelikkumõtet; või näis ta (s. o. M. T.) olevat kutsutud ja valitud selleks, et laskuda kogu oma vaimu raskusega teaduste-kuhilate kallale ja sealt välja sorteerida esimese eesti naisprofessorina viimsed tarkuse-terad. Ent sealsamas võis see vaimne pale anda tunnistust niisugusest inimesest, kellel juba sünniverelt on sisse kasvanud tarve olla rõõmus, seltsimehelik, vallatu ja isegi ülemeelik, kes tunneb vajadust olla rõõmus rõõmsatega ja kurb kurbadega, kui tarvis siis isegi pealiskaudne ja hoolimatu, kohustusist möödahiiliv, maiste elulõbude nõuetele alistuv. Need kaks palet tegid M. Tedre iseloomulikuks. Kui M. Teder tegi kirjatöid, siis dikteeris olemuse eluvõoras pool Tedrele ette haruldaselt keerulise, lõputa, neologismidesse, fennismidesse, barbarismidesse ja muudesse ismidesse uppuva, mingisugusesse müstilisesse tumedusesse mähitud lause; ta olemuse elupool aga andis kirjutisele hoolimatuse, kavatuse ja viimistlematuse ilme. Tõsiselt veduvedava koo-

lipoisina võis M. Teder hetketi olla ka vallatlev kooliplika, vastav oma eale ja tütarlapselikule temperamendile.

See M. Tedre elupool on säästnud M. Tedres inimese. Praegu, kui kohtan teda Werner'i kohvikus, kuhu ta arutihti pöörab sisse ülikoolist tulles (õpib eesti keelt ja kirjandust), või kui kohtan teda mujalgi, on ta füsiognoomia askeetlik pool haihtunud ja maad annud loomulikkusele ühes oma hüvede ja pahedega. Ses mõttes on aina rõõm vestelda Magda Tedrega, kuna inime ne on ikka huvitavam kui mõni apokalüptiline monstroom, piibli pühadus või vooruse ja teaduse tugisammas.

Ja edasi mainin kuupehmet ja -vaikset Meeta Territ, roosarõõska Marie Timusk'it ja tõsist-tooni Hilda Toover'it.

Erna Traat — Võru Krootusest, Janukjärve äärest, sealt, kuhu uppus Alevipoeg. Oli omandanud sellest legendist oma mustakad, tugevterved lokid, arenenud lihased ja lihtsa olemise.

Armilda Tõnisson — viimastesse klassidesse sisse astunud, ettepoole kanduva kehaga, blondipoolne. Hiljem korporant ja veel hiljem „Teguri“ direktori Grünfeldt'i proua ja linna elektrijaama kontori ametnik.

Irma Vaher — üks neist hulgast Vahtra lastest A le Coq'i alt. Pisike nääpsuke, kuid tragi ja takjana paikapidav, olgugi et õpilassaatuse ja pedagoogide arvamus teda just ei hellitanud. — Astus ülikooli ja kandis järjekindlalt valget teklit. Leidis peagi endale eluseltsilise, kelle tugeva käevarre all jätkab oma elutragit oleskelu.

Floreida Weidenbaum — ka uus-tulnuk viimastesse klassidesse. Blondvärvi, roosapalgeline, ümmarvormiline, ent mitte liialt, tunduva koketerii annusega. — Kooli lõpetanud, truu „Filiae Patriae“ burš, enamasti värvi all, kuid vahel ka mustas, kui kannab korbikaristust. Üldiselt daam mis daam — akadeemiline daam.

Linda Veiken, Armilde Welt, Helmi Viik, Linda Vilter, Marie Vukman — kõik korralikud õppimiskoorma kandjad ja sõnakuulelikud T. T. G. tütted.

Olen jõudnud lõpule VII lennuga. Olen ise pettunud oma kirjeldusest, sest abituriendid, kellest olen äsja kirjutanud, on mulle olnud enam-vähem võõrad. Olen nii pettunud, et paneksin käest sule jäädavalt, kui mitte järjekorda ei ootaks VIII lend, kellest on jäänud jõulisemaid ja reljeefsemaid mälestusi. Tulevasest nrist peale loodan pakkuda huvitavat.

Alter ego.

T.T.G. Õpilaspere valitsuse deklaratsioon.

T. T. G. Õpilaspere valitsuse deklaratsioon kinnitati 7. nov. 1930. a. esinduse koosolekul 1930./31. a-ks.

Õpilaspere valitsus näeb ka sellel aastal peamiselt sedasama ette oma tegevuses, mida on eelmiste aastate valitsused korda saatnud ja ette näinud.

Nii näeb üldharidustöö juht Leida Roose oma tegevuskavas neljapäeva-hommikuste Õpilaspere kõnede, kino, Õpilaspere aastapäeva aktuse ja peo, jõulupuu ja teaduslikkude kõne-õhtute korraldamise. Samuti on üldharidustöö juhi ülesandeks muretseda pääsetähed õpilas-

tele „Vanemuises“ korraldatavatele õpilasetendustele.

Ringide juht Hele Lüüs valvab selle järele, et ringid tegutseksid aktiivselt, revideerib koos ringide revisjoni-komisjonidega ringide tegevust ja kassat ja muretsseb ringidele toetussummasid Õpilasperelt.

Kirjandus-kultuuri juht H. Juudas on omas tegevuses ette näinud peamiselt lugemislaua korraldamise.

Korraldajad Aime Paldrock hoolitseb kooli seemise kui ka välise korra eest. Selleks on

T.T.G. ÕPILASPERE VALITSUS ÜHES KOOLIDIREKTORIGA.

korraldajal välja töötatud järgmine kava:

Koolis:

- valvata, et vaheaegadel oleksid nii klassikud kui ka üldkorraldajad oma kohtadel;
- et õhtupooleks määratud rieteruumi korraldajad täidaksid oma kohustusi;
- et õhtupoolel koolisviibijad ei eksiks korra vastu;
- määrata koolis korraldatud õhtutele ja aktustele korraldajad;
- koolis peetavate pidude ja õhtute puhul muretseda korraldajatele pääsetähti.

Väljaspool kooli:

- valvata, et õpilased end väljaspool kooli peaksid ülal viisakalt;
- kontrollida, et õpilased ei viibiks neis kohtades, kus nende viibimine ei ole lubatud;
- määrata korraldajaid teistes koolides peetavatele pidudele ja õhtutele;
- võtta vastutusele korra vastu eksijaid II astme kohtus.

Õpilaspere varavalvur Salme Kuulberg tasakaalustab Õpilaspere tulud ja kulud ja peab sissetulekute ja väljaminekute arved korras.

T. T. G. Õpilaspere valitsus.

Õiendused toimetusele.

1. „T. T. G.“ 4. number (ilmunud 1. nov.) on eksikombel trükikojas nummerdatud nr. 3-ks, mida palume lahkesti parandada.

2. Aastapidu toimkonda (vaata lk. 56) on valitud Elg a T a m m e m ä g i (V-b), mitte Linda Kutsar (V-b); plastika-grupis esineb V. R a t a s s e p p (III-c), mitte M. R a t a s s e p p (III-c).

3. Kirjandusringi koosolekul 16. okt. refereeris E. Glass (V-b), mitte IV-b (vaata lk. 54, II veerg, 23. rida ülalt).

4. Linoollõike „Kõrves“ (lk. 51) alla on sattunud eksikombel ebatäpne allkiri. See linoollõige ei ole mitte H. Rehesaar'e originaal, vaid tema poolt lõigatud ja varieeritud teise joonise järele. V-a kl. õpilane H. Amon teab tõendada, et algsõnne on T. T. G. end. õpilase L. Välba oma.

MÄLESTAME KOOLI XI AASTAPÄEVA PUHUL

järgmisi möödunud aastal surma läbi lahkunud isikuid :

õpilasi: **Aino Jurak'ut,**
Alviine Samoilov'it,

vilistlasi: **Leili Püss'i,**
Ida Jürgenson'i,

end. kooliteenijaid:
Kristjan Feldmann'i,
Adam Kõiv'u.

Tartu tütarlaste gümnaasium.

Meeleolutsemisi.

Päike hiilgab ja särab. Ilusal sügishommikul jalutavad rõõmsad väikekodanlikud perekonnad naeratelles uulitsail. Kõigi nägudel on hääolu rahulikkus.

Väike valgesse riietat tütarlaps vallandub ema käepigistusest ja jookseb põgenedes kiirelt edasi. Siis seisatub ja vaatab kelmika naeratusega mängeldes emale, kes jälgib häätujuulise, uhke muigega vallatut tütart; kiirendab siis samme, jõudmaks lapsele järele, kuid see tantsiskleb edasi. Nii kestab mäng, kuni mõlemad jõuavad eesmärgile ja kaovad halliks värvit värava taha.

Mina vaatan neid ja tunnen rõõmu nendega. Minusse hoovab kirkust, tahet ja jõudu elamiseks, minagi tahaksin joosta ja mängida.

Loodus naeratab ja särab, ja inimesed ühes loodusega.

* * *

On hall sügisene õhtupool. Puud on mustad ja paljad, kuid nad ei häbene oma alastust, vaid suhtuvad sellesse meeleheitliku ja kurva alistumisega. Mustunud, kõdunenud lehed leavad metallraskeina hunnikuis. Tihe, väikeste piiskadena langev vihm suurendab nende süngust ja nukrust. Lootusetult raske ja ühtlane on taevas, kust loodus ootab abi kurbusest vabanemiseks.

Asjatult pöörduvad inimestegi pilgud ülespoole.

Mind rõhub ka üldine nukrus. Ma ei suuda naerda, sest õhki on pisarniiske.

Puud kannatavad üksinduse all; neid eraldab üksteisest udutav vihm, mis ei näi iial lõppevat.

Üksindustunne on asunud minugi hinge. Lootusetu vaikuse nagu manalas sisendab minusse masendava nukruse ja kurbuse. Mulle tundub, nagu see kunagi ei lõpekski.

Loodus ja mina oleme kurvad ja rõhut. Nagu

udutav vihm lahutab puid üksteisest, nii lahutavad mind kurbuse vihmapiisad ümbrusest.

* * *

Sügisõhtu on külm ja selge. Karmsinisel taeval särab tähtede leegion ja vana, sageli vaadeldud kuu, mille ilmet harilikult tõlgitse-takse sõbraliku naeratusena, on nüüd kaame ja külm. Puud seisavad liikumatult, maa kõmiseb õõnsalt hobuste kapjade ja jalakäijate taldade all.

Õhk on karge ja läbipaistev. Niisama karge ja läbipaistev on minu hingki, ei liigu sääl ükski tundmus, kõik on õudne ja vaikne.

Mu hing on nagu Ungari avar ja lage pusta, mida läbistavad valuhood nagu äkilised tuulehood pustat.

Õhtu on külm, tähed säravad heledalt ja puud seisavad liikumatult.

* * *

Pimedal sügisööl tormitseb metsas, nii et väikesed puud murduvad ja lendavad nagu pilpad tuules. Võimas kohin ja rakumine summutab kõik teised hääled. Õhus keerleb lehti ja väiksemaid oksid; tugevate prantsatustega langevad suured puud.

Mets on täidet metsiku jõu ja eluga.

Ma jooksen meeletuna mööda metsa, komistan, kuid tõusen jälle. Nägu, käed, jalad ja terve mu keha on täis kriimustisi ja haavu; siiski jooksen kogu aeg.

Ma ei tunne vähimatki hirmu, ainult võimsat, õudset hävitamis- ja purustamistahet.

Meeleheitlikud, metsikud, märatsevad tuuled on asunud mu hinge hävitamisele.

Mu kõrval mürdub ja langeb tugev puu, ainult oksad riivavad mind ja muld maastkerkivaist juurtest tuiskab mulle näkku. Näen selles kohutavat ennustust.

Kirjutet porikuul 1930.

—a— —u—

T. T. G. Vilistlaskogu tegevusest 1929./30. õ.-a.

Nagu kunagi Hamlet nii tänapäev paljud üksikud inimesed, lugematud ettevõtted, organisatsioonid seisavad sageli silm-silma vastu küsimusega: „Olla või mitte olla?“

Nii ka mõnegi meie perekas Vilistlaskogu liikme pääd on tikkunud vaevama küsimus, kas Vilistlaskogu olemasolul on tähtsust, kas tal oleks mõtet töötada edasi. Siiski vaid üksikute kahtluspinnad on need. Suur enamus on jõudnud üle nendest.

Muidugi olla! kõlab üksmeelne otsus. See ei pea heidutama meelt, et tegevuses vahest mõõnu. Terves elus on ju tõuse ja mõõnu. Viimased ongi tegurid, mis sütitavad inimhingi uuteks, vägevamateks tõusudeks.

Ja a — olla! Olla ikka ja alati! Selle otusega hakkas tööle Vilistlaskogu läinud aasta sügisel. Kohe esimesel semestril tõusis ta tegevusjõud. Peeti ära viinakulud pääle peakoosolekut veel üks üldkoosolek ja meeleolu kas tutvumise-teeõhtu, millest osavõtt oli haruldaselt elav. (Teeõhtust osavõtjate arvulisel ülesmärkimisel tuli koguni siirduda tavaliselt kahekohaliselt arvult kolmekohalisele.)

Nii mõõdu „tutvumise-kuu“. Talvekuust pidi saama „töö-kuu“. Ei saanud aga seda täielikult, kuna armsad kaasvilistlased olid arvamisel, et töötada saab mujalgi (fakt see ju on!).

Üks referaat-õhtu õnnestus siiski täiel määral ja 50-pealine vilistlaste-hulk oli kaunis helde kiiduavalduste jagamisel referent hr. A. Remmel'ile ta „Värvide harmoonia ja stiili küsimuste“ eest. Teise õhtu referaat huvitab aga juba ainult kolme „vanast majast“ ellu siirdunud tütarlast ja peab, kahjuks, ära jääma. (Kõige enam kahetsust tundsid muidugi need kolm.) Kolmandat ei riskeerinud juhatus enam korraldada: osavõtt oleks kindlasti olnud miinustega.

Järgneb jõulu-kuu, mille nimetus jääb samaks ka Vilistlaskogu kalendris. Jõulud olid kuu esimesist päevist kuni viimaste päevadeni. Kuu alguses muidugi juhatusliikmete ajudes nähtava kuuse ja kinkideta, lõpul aga juba küünaldest hiilgava „metsahiiglase“ ja kingitusohtra jõuluvanaga oli meelilendav õhtu, millist pole Vilistlaskogu kuuldavasti näinud juba aastaid. Eeskavast kõige enam läbilõõnud numbrina tuleks vast mainida haruldaselt algupeärast 60-aastast vanapiigat „Surevat luike“. (Õpilas-

test-plastikud ei saaks kindlasti sellele „60-aastasele eidekesele“ painduvuses järele, sest nad ei tunne seda n. n. „kniffi“. Ega ei ütle ka! Küll siis kuulevad, kui kord Vilistlaskogu ukseid neile avanevad!) Tantsumuusika eest hoolitses sel õhtul Vilistlaskogu oma 6-liikmeline jazz-band. Olid tõelised jõulud!

Päälejõuluse semestri tegevuslaine ähvardab tõusta veelgi; tõusta hädaohtriku, ümbrustmatva suuruseni. Nääri- ja küünlakuu kannavad Vilistlaskogu kalendris nimetust „pidu-kuu I“ ja „pidu-kuu II“. Nii loed nääri-kuu protokollest vaid ilmlõputa pidu-toimkonna koosolekuid. Koostatakse kava, tehakse korraldustöid — keeb töö üksikute ajudes. Küünlakuu algab juba paljude ajude liigutamise. Liigutajaks on nimelt üldkoosolek, mille päevakorra peapunktiks peoküsimus ja veel kord peo-küsimus. Pääle nende suurte ettevalmistuste tuleb siis see kauaoodatud pidu paastukuu kaheksandal päeval. Tuleb kogu oma „toreduse ja hiilgusega“. Kava on laitmata — ainuke asi, mida tuleb laita, on publiku hõredus. Eesmärgi saavutab pidu siiski: puhast ülejääki on õige hääd tuhanded. (Isegi selline ideaalne organisatsioon kui T. T. G. Vilistlaskogu peab võtma omale mõnel juhul eesmärgiks raha! Pole parata — materjaalse aja mõjustised ei jäta kuskil end avaldamata.) Nii oli jõutud jällegi kassa seisukorra parandamisest õnnelikult üle ja võis vaadata julgelt tulevikku.

Mainimata on jäänud selles tegevuses kokkuvõttes terve rida juhatusse koosolekuid ja sellega ka kõigi ettevõtetepitsus- ja saamislugu. Siis veel korraldatud kursused, nimelt tantsu- ja majapidamiskursused. Lähemad teated nendest puuduvad kirjutise autori „mitte-osavõtu“ pärast. Kuid küllap need juba õnnestusid, arvestades kooli üldist tantsu tasapinda ja majapidamisvõimeid.

Nüüd võivad järgneda kuud, millel ei ole teist nime Vilistlaskogu kalendris kui „pukusekuud“. (Kevade tulek on Vilistlaskogule ikka halvasti mõjunud!) Ähvardav kõikumattav tõus jäi tulemata — tuli tegevuslaine seisak. Tuli seisak selleks, et järgmine tõus võiks ikka tõesti matta ümbrust. Praegusele juhatusesele oleks see täiesti vastuvõetav; küsimuse lõplik otsustamine sõltub praegu Vigistlaskogu enese ja saatuse tujudest. Loodame selleks mõlemate kõige paremat tujul!

Vaba tund.

Need mõttekesed keerlesid läbi mu aju, kui selle ajakirja kõrgeauline, blondtukaline toimetaja üpris melanhooselt oma sinisilmakesi longutas, sügavast südamest ohkas ja kurbi, maailmaelust tüdinud mõtteid haudus, sest oma kohuste ja kohustustekete hulgas oli unustanud, et ka ingliskeele jutustis õppida tahab ja mitte iseenesest pähe ei jää. Seal ta siis nüüd istus nii haledalt kokkuvajununa kui hunnik õnnetust, pööritas eeleegilises hardumuses silmi ja ohkas kirjalikult sellesinatse kirjutaja tulipuhutasse vihku: „Oh seda ilu ja õnne, oh seda pidu ja põlve — kui vaba tund meil käes!!! Allkiri.“

See oli Anno Domine 1930, selsinatsel talvekuu kaheksandal päeval.

Ja minagi olin tema arvamiseega täiesti päri. Kui südantülendav ja kena tunne kohe suriseb läbi kogu kehalise ja vaimse olemise, kui teatatakse nagu ingliahääl: „Olge nüüd päris vaguesi, teil on nüüd vaba tund; õpetaja on nimelt haige.“ See on nii kena, et vägisi kisub näo naerule.

On selle rõõmusõnumi toojaks õpilane, siis võetakse ta „kandle ja naablimänguga“ vastu. Ma küll kahjuks pole isiklikult kuulnud naablimängu, aga kui ta ees juba linnamüürid varisesid (piiblis on üks selline jutustis), siis peab ta küll õige vägevat häält tegema.

Naablimängule lisaks lastakse ka aupauke, see tähendab: kui võimalik, tõugatakse mõned pingid suure kolina ja mürinaga ümber. Kui niisugused head pingid aga puuduvad, siis mõni portfell ikkagi „sadb“ maha. Peab piskuga leppima!

Lugu on muidugi hoopis teine, kui teate-toojaks osutub õpetaja. Siis avaldatakse viisakalt sügavat kahetsust ja kaastunnet: „Kui kahju, kui väga kahju! On ta väga haige? Loodetavasti ta ometi paraneb peagi!“ Omas sisimas hinges aga ohatakse: „Oleks ta ometi veel kauem puuduks!“

Siis ollakse veidi aega päris vaikselt; suur õnn ju teeb inimesed alati sõnatuks. Pealegi lubati ju üpris korralik olla. Ent vähe aja möö-

T. T. G. XI aastapidu.

15. ja 16. nov. 1930 kell 18.

I. Ouverture „Luuletaja ja talupoeg“ — F. v. Suppé. Klaveril V-b kl. õpil. H. Tammemägi ja L. Roots.

II. „Õde Béatrice“. M. Maeterlinck'i legend kolmes vaatuses. Lavastaja õpet. E. Jaska. Osalised: Püha Neitsi — III-c kl. õpil. V. Ennukson; õde Béatrice — IV-c kl. õpil. S. Koidu; kloostri eestseisjanna — IV-b kl. õpil. M. Suits; õde Eglantine — IV-b kl. õpil. M. Lomp; õde Elémence — III-a kl. õpil. E. Morgen; õde Félicité — V-b kl. õpil. L. Mällo; õde Balbine — III-c kl. õpil. E. Manna; õde Régine — III-c kl. õpil. L. Käär; õde Gisèle — IV-b kl. õpil. E. Lomp; preester — õpet. V. Käpa; prints Bellidor — õpet. E. Kimmel; väike Allete — I-b kl. õpil. H. Kama; kerjused. I ja II vaatuse vaheaeg 5 min., II ja III vaatuse vaheaeg 15 m.

III. Võimlemine V-b klassi õpilase L. Kutsar'i juhatusel. Plastika: 1) Leierkastimängija — III-c kl. õpil.

Valda Ratassepp; 2) Viirastus — T. T. G. Kunstiringi plastikarühm vil. P. Lindenau juhatusel; 3) Võitlus — IV-a kl. õpil. Velda Otsus.

IV. Tants.

T. T. G. XI aastapäeva aktus

15. nov. 1930. a. kell 11.

I. 1) Koraal: Ma kummardan sind armuvägi; 2) Vaimulik kõne — A. Pähn.

II. 3) Avakõne — J. Roos; 4) Helde Isa taeva sees — F. Säbelmann (T. T. G. õpilaskoor); 5) Kõne: Elu ja ilu — J. Püttsepp; 6) Oh Eesti-isamaa — J. Kappel (T. T. G. õpilaskoor); 7) Kooli aruanne — J. Roos; 8) Mu väike laul — H. Pungert (T. T. G. Muusikaringi koor); 9) Tervitused; 10) Lõpp sõna — J. Roos.

Kirjavastused.

Tuu-Taa. Üks läheb tugevate rütmi parandustega lehte. Teine jääb reservi. Kui on võimalik rütmistada (mis küll väga raske!), siis ilmub edaspidi.

A. H. Üks ilmub. Teised lähevad järgm. nreisse.

Heljo. Jääb taqavaraks.

T-d. Novell ja veste ilmub. Aitäh! Muu jääb korda ootama. „Kah üks „virtсахvt““ on aegunud. Ei ilmu.

A. P-a. Kirjeldus oli kõrvale jäänud. Nüüd hilinenud, seepärast ei ilmu enam. Andestage!

S. V. Ei mahtunud.

dudes juba kuuldu üksikuid hääli; see oli olnud vaid vaikus enne maru ja nüüd suureneb „tormikohin“ — jutujamine. Sellest on veel vaid samm maad täielikule nõiasabbatile, milles igaüks jõudumööda katsub esile tuua oma mitmekülgeid andeid ja osavust.

Üks joonistab suurte ja geniaalsete visetega klassitahvlile moodsat „sabakleitit“, teine surmapõlgusega väänab keerulist quick-steppi ja mõtleb, et palehigis peab tantsu õppima. Ega's see mõni naljaasi olegi: kaks sammu edasi, paremaga kõrvale, pahemaga üle, siis kõrvale. Ei, nii see polnud! Pahemaga kõrvale ja paremale üle! Seegi pole õige ja suurimas hingehädas ruttab vaeseke oma kaasõpilaselt nõu küsima. Ühisel nõul ja jõul läheb vahest paremini.

„Aga see on ikka kole küll; tule taevas appi, meie oleme nooremate õhtull!“ arutlevad ühed ärevat päevaküsimust ja tunnevad end oma III-klassilises aus väga haavatuna.

Kuid siis algab see päristipp. Üks õpilane kuulutab tuest ja veest igasugust uudist tulevikust, olevikust ja minevikust nii olnud ja olematut, võimalikku ja võimatut, mis üldse esindada võiks.

Mõnele ennustatakse peoks piltilusat tantsu-

partnerit, kelle ainukesteks vigadeks on ta tantsuoskamatus, üliinetu nägu ja lonkamine. Teisele jälle maalikse ta tulevane elukaaslane, keda küll veel keegi ei tea ega tunne, mingi olendina, kes tublisti sarnleb „Jumalaema kirik Pariisis“ peategelasele Quasimodole, muidugi eeldades, et ta selle võlusid veel ei ületagi.

Ka jõulunumbrid on püütiial teada. Need on pea eranditult vaid 0-id ja 1-ed.

Iga õpilase tulevase elukutsegi võis kuulus välismaalt viimase piimarongiga sissesõitnud käetark, prohvet ja ettekuulutaja, kes ennustas kõike käejoontest, ülesvõttest, käekirjast ja ninaotsast, öelda. Nii olid mõnelgi suurepärased väljavaated saada merele metsavahiks, kitsaroopalisele ohvitseriks või üliskooli konduktoriks. Viimane oli ülim ametaste. Aga teisedki olid õige paljutootavad ja lootusrikkad.

Ehkki oraakel seda kõik ennustada mõistis, seda ta siiski ei teadnud, et halastamatu „kell läks“ ja kõik ilusad, roosilised tulevikulootused katkestas ja ka selle ilusa vabatunni, millised asjaolud sisendasid meisse väga kurva meeoleolu. Aga nagu lohutuseks on lootus: „Ega's see viimne olnud, küllap tuleb jälle mõni vaba tund!“

T—d.